
Thông tin Hỗ trợ Học từ Nhà của EKN

Hỗ trợ học Tiếng Anh và Đọc viết cho Học sinh Tiểu học

TS Katina Zammit

Người dịch: Trần Hồng Vân

Học đọc và viết tiếng Anh thời nay phức tạp hơn so với thời bạn đi học. Cũng có một số điểm giống nhau nhưng bạn sẽ không nhớ mình đã học đọc và viết như thế nào bởi là người lớn, bạn đã thấm nhuần các kỹ năng này từ các thói quen hàng ngày. Đọc bao gồm việc hiểu ý nghĩa và cơ chế của từ ngữ được viết ra, những hình ảnh, lời nói, ảnh động và các văn bản khác. Văn bản là một loại hình giao tiếp và có thể được trình bày dưới một dạng thức, như viết, hoặc cũng có thể dưới nhiều dạng thức, tức là đa dạng thức, chẳng hạn như sách ảnh hoặc trang web Internet. Trong tờ thông tin này, tôi sẽ đưa ra một số lời khuyên làm thế nào để hỗ trợ cho con trẻ với văn bản viết. Hãy nhớ rằng bạn không phải là giáo viên của con. Điều quan trọng là không nên biến nó thành một trận chiến của ý chí mà quan trọng là hỗ trợ con yêu thích học chữ, học đọc và viết.

WESTERN SYDNEY
UNIVERSITY

Tôi có thể giúp khả năng đọc viết của con như thế nào?

Hỗ trợ khả năng đọc của con

Thông thường chúng ta phải vật lộn để trẻ đọc ở nhà ngay cả với những đứa trẻ thích đọc chứ chưa nói đến những trẻ mà đọc là một thử thách. Hãy cố gắng khuyến khích con đọc. Các cuốn quảng cáo sản phẩm, tạp chí, phim tài liệu, trang web, trò chơi đều là văn bản và yêu cầu các kỹ năng đọc khác nhau để hiểu được ý nghĩa của chúng, quá trình mà ta gọi là đọc hiểu.

Thời gian đọc tùy thuộc vào độ tuổi của con bạn: 5 phút có thể là quá lâu đối với đứa trẻ này nhưng lại không đủ cho đứa trẻ khác; giữ khoảng thời gian ở mức vừa phải - tốt hơn là khuyến khích đọc trong thời gian ngắn, hơn là tranh cãi về việc 'nên' đọc trong bao lâu.

Đọc to thành tiếng

Đối với trẻ nhỏ, đọc thành tiếng là một hoạt động trên lớp thường được thực hiện trong các nhóm nhỏ nhưng cũng có lúc trong lớp các em tự đọc thầm cho bản thân mình nghe và nghe giáo viên đọc. Đọc thành tiếng có thể rất khó vì trẻ phải đọc (giải mã) từ và thể hiện (thành lời) những từ chúng đọc. Chọn một văn bản mà con bạn có thể dễ dàng đọc và có nội dung thú vị đối với chúng: một cuốn sách, một trang web, một cuốn tạp chí hoặc chúng có thể nghe một cuốn sách được đọc trực tuyến, chẳng hạn như Story Online hoặc LibriVox. Con bạn cũng có thể tập đọc to cho anh chị em, thú cưng, một món đồ chơi nhồi bông, búp bê. Chúng có thể tự ghi âm và phát cho bạn nghe hoặc đọc cho một người thân nghe qua zoom.

Cùng nhau đọc và đọc luân phiên

Khuyến khích trẻ nhỏ đọc có thể bao gồm việc cùng nhau đọc và luân phiên đọc một cuốn sách, một trang web hoặc các loại văn bản khác. Cùng nhau đọc thường là một hoạt động thường xuyên hoặc thậm chí hàng ngày ở lớp và đối với ở nhà thì nó thường diễn ra trước khi đi ngủ, nhưng cũng có thể là việc làm đầu tiên vào buổi sáng hoặc sau khi tắm. Nếu không làm như vậy, đọc có thể trở thành một hoạt động bị biến mất khỏi danh sách những việc cần làm của gia đình. Là một người có thể đọc thành thạo, bạn sẽ đọc cho con nghe và giúp con phát triển hứng thú và tình yêu với văn học. Nói chung, những sách đọc này là những câu chuyện - còn được gọi là truyện kể, với các nhân vật, gặp một vấn đề và vấn đề này phải được giải quyết ở cuối câu chuyện. Đối với những người đang đi làm - bạn có thể thấy khó sắp xếp được thời gian để làm việc này, vì vậy hãy cố gắng biến nó thành thói quen cho cả gia đình.

Để khuyến khích con đọc, bạn có thể cùng con đọc một cuốn sách: lần lượt thay phiên nhau đọc một từ, một câu, một đoạn hoặc một trang. Trong và sau khi đọc, hãy nói về các sự kiện và những gì đã xảy ra, đặt câu hỏi để trẻ thấy rằng đọc là hiểu về văn bản chứ không chỉ là đọc các từ (thường được gọi là "đọc suông"). Bạn có thể yêu cầu con tìm những từ mà chúng biết hoặc đang học trên lớp trong văn bản khi đọc.

Hỗ trợ cho khả năng viết của con

Học viết sẽ 'chậm' hơn so với học đọc. Mặc dù đều biết cách viết nhưng chúng ta không phải ai cũng là nhà văn, vậy nên việc hỗ trợ khả năng viết cho con lại càng quan trọng. Viết một văn bản văn học, chẳng hạn như tường thuật (câu chuyện) hoặc miêu tả nhân vật, khó hơn viết một văn bản thông tin, chẳng hạn như kể lại hoặc báo cáo thông tin bởi tìm các sự kiện và sắp xếp một bài viết thông tin sẽ dễ dàng hơn so với việc tạo ra một văn bản tưởng tượng. Văn bản văn học đòi hỏi kiến thức từ vựng nhiều hơn và phải có cách để thu hút người đọc.

Biến những sự kiện thuật lại thành một câu chuyện

Trẻ viết tường thuật sự kiện từ những năm đầu đến trường. Đây là loại văn bản bao gồm các thông tin: ai, cái gì, ở đâu, khi nào (trong đoạn đầu tiên), tiếp theo là những gì đã xảy ra (hay còn gọi là các sự kiện). Bởi các sự kiện này đã xảy ra rồi, ví dụ như Buổi đạp xe, Cuộc dạo bộ, nên chúng phải được viết ở thì quá khứ, chẳng hạn như rode (đã đạp xe), saw (đã nhìn thấy), skipped (đã nhảy qua), v.v.... Bất kỳ sự kiện nào cũng có thể là chủ đề cho một bài viết tường thuật. Một bài tường thuật cũng có thể là cơ sở cho một câu chuyện bằng cách thêm vào một vấn đề có thể đã xảy ra và cách giải quyết vấn đề đó. Con bạn có thể nghĩ ra một vấn đề, chẳng hạn như con bị rơi xuống một vũng nước/suối/ao lớn trong khi đi dạo, hoặc chú gấu bông bị rơi xuống một cái hồ lớn hoặc bạn có thể gợi ý cho chúng một vấn đề khác, chẳng hạn như một cái cây lớn bị đổ xuống và chặn đường đi. Bây giờ chúng phải tìm ra cách để vượt qua vấn đề, tức là giải quyết sự rắc rối (vấn đề). Và cuối cùng, tất cả chúng ta đều về nhà được. Đối với những trẻ lớn hơn, hãy khuyến khích chúng sử dụng nhiều từ vựng 'thú vị' hơn: shrieked (ré lên) hoặc whispered (thì thầm) (những từ khác ngoài từ 'said' (nói)) - thậm chí bạn còn có thể giới thiệu cho chúng dùng từ điển đồng nghĩa.

Cùng nhau tạo nên một văn bản

Bạn cũng có thể cùng con viết ra một văn bản. Con bạn có thể cung cấp từ và bạn có thể cung cấp kỹ năng viết tay cũng như kiến thức về chính tả. Đối với nhiều cây bút đang gặp khó khăn, đây có thể là một chiến lược hỗ trợ tuyệt vời để giúp các em vượt qua những khó khăn mà các em có thể

gặp phải khi xây dựng một văn bản, chẳng hạn như khó khăn để viết ra các từ các em đang nghĩ khi sử dụng bút chì/bút và giấy hoặc đánh máy vào một văn bản Word. Có thể sẽ vô cùng khó khăn khi phải nhìn con vật lộn với cơ chế viết - hình thành các chữ cái, tìm chữ cái trên bàn phím - và mất hứng thú, cảm thấy chán nản với bản thân và quên mất những gì chúng định viết. Sự trợ giúp của bạn sẽ nâng đỡ cho quá trình học viết của con: giúp đưa ra các ý tưởng hoặc giúp bổ sung từ vựng mới hoặc nhắc nhở nhẹ nhàng về dấu câu. Cũng cố gắng đừng quên, bằng cách của riêng mình, động viên và truyền sức mạnh để ghi nhận những nỗ lực/tiến bộ của con.

Nên đánh vần hay không?

Đây là một câu hỏi vô cùng quan trọng! Là cha mẹ hoặc người chăm sóc, bạn không nhất thiết phải luôn yêu cầu con tìm ra cách đánh vần từng từ: nó bắt đầu bằng chữ gì? (những) chữ cái nào tạo ra âm 'ee', con có thể nghe thấy gì ở phần cuối? Mặc dù làm tất cả những điều này đều hữu ích để khuyến khích con bạn 'thử sức' nhưng cũng không sao cả nếu bạn giúp con đánh vần từ đó khi chúng viết. Như vậy sẽ nhanh hơn và giúp con giữ được mạch của những gì chúng đang viết. Nếu đó là một từ mà chúng nên biết, chẳng hạn như những từ thông dụng hoặc những từ mà chúng dùng thường xuyên hoặc đã có trong danh sách đánh vần, bạn có thể nhắc con là chúng BIẾT cách đánh vần từ đó. Nếu trường con bạn có chương trình âm học (phonics) cụ thể và bạn thấy một số âm vị đang là trọng tâm học, bạn có thể giúp kết nối con với những âm vị này.

